

Fot. Dreamstime.com

Tomasz Szetyński

Elektroniczne rozliczenia z fiskusem

Elektroniczne rozliczenia z fiskusem to już nie tylko pobożne życzenia podatników i administracji państwowej, ale realna perspektywa najbliższych 2 lat. Ministerstwo Finansów rozpoczęło działania organizacyjne, prawne i informatyczne, których celem jest udostępnienie przedsiębiorcom usług *on-line*, ułatwiających wypełnienie obowiązków podatkowych, oraz wyposażenie administracji skarbowej w nowoczesne narzędzia zarządzania informacją, wspierające realizację jej zadań ustawowych.

Projekt e-Deklaracje

Informatyczny system e-Deklaracje będzie wykorzystywał technologie internetowe i umożliwiał przekazywanie, przechowywanie i przetwarzanie deklaracji podatkowych i podań w postaci elektronicznej oraz zapewniał dostęp do informacji podatkowych on-line.

W ramach systemu e-Deklaracje zostanie uruchomiony kanał bezpośredniej komunikacji elektronicznej pomiędzy podmiotami zewnętrznymi i administracją podatkową.

– *Nastąpi nowa jakość w obsłudze podatnika, polegająca m.in. na ułatwieniach w obsłudze podatników, zintegrowaniu obsługi podatnika, dzięki informacjom świadczonym w jednym miejscu oraz dostępie do informacji on-line o stanie spraw i stanie konta rozliczeniowego. Podatnicy uzyskają możliwość szybkiego kontaktu z Urzędem drogą elektroniczną (podania, zaświadczenia, wnioski, itp.), możliwość wypełniania i składania e-deklaracji – elektronicznych formularzy, a także możliwość przeprowadzania elektronicznych płatności i opłata skarbowych* – tłumaczy Grzegorz Fiuk, p.o. Dyrektor Departamentu ds. Informatyzacji Resortu w Ministerstwie Finansów.

Celem nadrzędnym projektu jest rozbudowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego w naszym kraju do poziomu umożliwiającego przedsiębiorcom (a docelowo także wszystkim obywatelom) efektywne korzystanie z Internetu i elektronicznych usług publicznych. Systemem budowanym równocześnie w Ministerstwie Finansów jest Centralny Rejestr Podmiotów, oparty na Krajowej Ewidencji Podatników, który umożliwi automatyczną wymianę informacji na drodze elektronicznej między Centralną Bazą Danych administracji skarbowej a innymi jednostkami administracji państwowej.

– *System „e-Deklaracje” spowoduje przede wszystkim przyspieszenie załatwiania spraw, oszczędności w pracy przedsiębiorstwa głównie poprzez zmniejszenie liczby osób zaangażowanych w obieg dokumentów: oszczędność czasu pracy osób które chodzą na pocztę, ewidencjonują korespondencję, oraz brak opłaty na znaczki. Deklaracje podatkowe będzie można wysłać o każdej porze dnia, a także w przypadku błędnego ich wypełniania łatwiej będzie przebiegał proces ich korekty* – mówi Jacek Świderski, współwłaściciel portalu o2.pl. – *System ten pozwoli również na integrację z systemami księgowymi, co również znacznie ułatwi pracę firm.*

W ramach systemu e-Deklaracje zostanie uruchomiony kanał bezpośredniej komunikacji elektronicznej pomiędzy podmiotami zewnętrznymi

i administracją podatkową. Przedsiębiorcy będą mogli dostarczać do administracji skarbowej wszelkie przewidziane prawem dokumenty w formie elektronicznej oraz otrzymywać z administracji skarbowej informacje i dokumenty (w zakresie określonym przepisami) również w ten sposób.

Jakie usługi będą dostępne dzięki systemowi e-Deklaracje?

Podstawowym i priorytetowym zadaniem systemu jest elektroniczna obsługa deklaracji podatkowych CIT, PIT, VAT, NIP, PCC. Przedsiębiorcy będą mogli składać deklaracje zarówno w trybie *on-line* przy użyciu formularzy elektronicznych, jak i *off-line* z wykorzystaniem dedykowanych aplikacji klienckich, a także w trybie wymiany plików wytworzonych przez aplikacje używane przez przedsiębiorców. Złożone poprzez internetowy system deklaracje będą następnie sprawdzane pod względem poprawności formalnej i rachunkowej, a w dalszej kolejności zostaną automatycznie wprowadzone do bazy danych systemu informatycznego administracji skarbowej. Składający deklaracje (np. przedsiębiorca) otrzyma potwierdzenie dostarczenia deklaracji w formie elektronicznej, które będzie zawierać numer referencyjny nadany jej przez system informatyczny administracji skarbowej.

Składanie podań oraz obsługa stanu sprawy

Podatnicy dzięki systemowi e-Deklaracje będą mogli dostarczać także dokumenty inne niż deklaracje podatkowe – np. podania w trybie *on-line* przy użyciu formularzy elektronicznych oraz przy użyciu poczty elektronicznej. Dostarczone w ten sposób dokumenty będą sprawdzane pod względem poprawności formalnej, a następnie zostaną automatycznie wprowadzone do bazy danych. Usługa ta umożliwi również przedsiębiorcy śledzenie stanu jego spraw w administracji skarbowej. Dzięki nadanemu przez administrację skarbową numerowi referencyjnemu dla dokumentów dostarczonym przez przedsiębiorcę, będzie on mógł otrzymać informację o postępie realizacji jego sprawy.

Sprawdzaj, aktualizuj i potwierdzaj...

Dostęp do informacji o saldzie rozliczeń podatnika z administracją skarbową w zakresie różnych typów podatków (VAT, CIT, PIT) to kolejny atutu

powstającego właśnie systemu e-Deklaracje. Podatnicy uzyskają także możliwość aktualizowania w trybie *on-line* danych identyfikacyjnych i dodatkowych danych rejestracyjnych (np. adresu czy numerów rachunków bankowych). System e-Deklaracje pozwoli przedsiębiorcom na potwierdzanie (również w trybie *on-line*) danych identyfikacyjnych także innych podmiotów (np. partnerów handlowych, czy klientów) – będą oni mogli uzyskać informacje, czy dane identyfikacyjne należą do aktywnego płatnika VAT.

– *System e-Deklaracje spowoduje korzyści w postaci zysku czasu, lub po prostu nie stracenia go na niepotrzebne dojazdy do urzędów, czy stanie w kolejkach w celu złożenia deklaracji podatkowych. Ograniczenie zbędnego wypisywania wielu dokumentów w postaci papierowej spowoduje również zmniejszenie biurokracji w polskiej administracji. Osoby prowadzące działalność gospodarczą znaczny procent swojego czasu (nawet do 30 proc.) spędzają teraz na wypełnianie równych papierowych dokumentów* – tłumaczy Ireneusz Marszałek, właściciel niewielkiej firmy komputerowej Nexcom. – *System jednak musi działać o wiele lepiej, niż np. program Płatnik, który jest ciągle aktualizowany i pomimo wielu zalet wielu dla wielu przedsiębiorców stał się też niestety przysłowiową „kulą u nogi”.*

Rozbudowane centrum informacyjne

W ramach projektu powstanie również portal informacyjny, w którym będą udostępniane aktualne i bieżące informacje podatkowe, dotyczące zmian w przepisach, obowiązujące wykładnie przepisów i inne informacje o charakterze ogólnym. Nowością będą informacje dedykowane konkretnemu przedsiębiorcy, takie jak np. zbliżające się terminy złożenia wymaganych od niego deklaracji, czy obowiązujące go terminy płatności należności podatkowych.

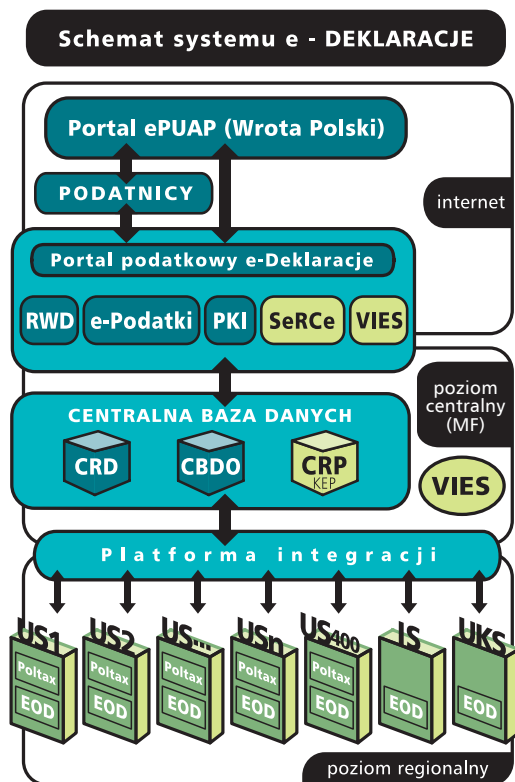
W ramach projektu planowane jest także stworzenie Centralnego Rejestru Podmiotów jako usługi polegającej na udostępnieniu jego danych innym rejestrom państwowym.

Obsługa płatności elektronicznych

W przyszłości planowane jest także udostępnianie przedsiębiorcom i obywatelom usługi wydawania przez administrację skarbową przewidzianych prawem zaświadczeń w formie elektronicznej. Zaświadczenia będą wydawane zarówno w trybie *on-line*, jak również zamówień w trybie *off-line*. W jeszcze dalszej perspe-

ktym planuje się uruchomienie usługi płatności elektronicznych należności podatkowych i innych opłat skarbowych.

Rys. 1 – Schemat systemu e-Deklaracje – opracowanie Ministerstwa Finansów

Jak działa system e-Deklaracje?

Aby skorzystać z systemu podatnik musi zarejestrować się w portalu podatkowym e-Deklaracje, aby otrzymać swój login oraz hasło. Od momentu rejestracji staje się on aktywnym użytkownikiem systemu i może kontaktować się z administracją publiczną w sposób elektroniczny. W celu przesłania do systemu administracji skarbowej wybranego formularza podatkowego lub innego dokumentu elektronicznego trzeba będzie najpierw wybrać jego typ zdefiniowany w Repozytorium Wzorów Dokumentów (RWD), a następnie wypełnić go odpowiednimi danymi. Tak wypełniony formularz, czyli podpisany elektronicznie i zatwierdzony dokument przyjmuje aplikacja e-Podatki, która sprawdza następnie jego autentyczność, integralność, ważność podpisu elektronicznego i porównuje dane podatnika z danymi z Krajowej Ewidencji Podatnika (KEP). Jeśli proces autoryzacji przebiegnie pomyślnie formularz zostaje przesłany do Centralnego Rejestru Dokumentów (CRD). System wysyła podatnikowi informację zawierającą potwierdzenie, że dokument elektroniczny

został zarejestrowany wraz z unikalnym numerem referencyjnym, który umożliwi podatnikowi późniejsze sprawdzenie stanu realizacji danej sprawy.

Nasz dokument trafia następnie – za pomocą Platformy Integracyjnej – do właściwego urzędu skarbowego, gdzie jest rejestrowany w aplikacji Elektroniczny Obieg Dokumentów (EOD). Jeśli nasz dokument nie jest formularzem podatkowym, sprawa przekazywana jest elektronicznie do dalszej realizacji, zgodnie z właściwą i obowiązującą procedurą oraz Instrukcją Kancelaryjną. Kolejne stany realizacji naszej sprawy przekazywane są do Centralnego Rejestru Dokumentów, z którego podatnik otrzymuje informacje na jakim etapie załatwiania znajduje się nasza sprawa. Gdy nasza sprawa zostanie już załatwiona przez urząd skarbowy upoważniony pracownik wysyła nam elektronicznie decyzję podpisaną elektronicznym podpisem kwalifikowanym.

W sytuacji, gdy wysyłany przez podatnika dokument jest formularzem podatkowym, dane z niego wysyłane są do systemu POLTAX, gdzie są weryfikowane, a następnie są zapisywane na koncie danego podatnika. W przypadku, gdy dokument zawiera niekompletne lub błędne dane zostaje zwrócony podatnikowi do korekty.

W przypadku zmiany stanu konta informacja przekazywana jest przez Platformę Integracyjną do Centralnej Bazy Danych Operacyjnych (CBDO). Z bazy tej podatnik będzie mógł uzyskać informacje o stanie swojego salda początkowego oraz inne informacje. Z bazy CBDO będą mogły także korzystać inne urzędy skarbowe, izby skarbowe i urzędy kontroli skarbowej bez potrzeby informowania o tym właściwego dla danego podatnika urzędu. Z CBDO współdziałać będą również inne systemy jak np. VIES.

Bardzo ważne zadanie należy do aplikacji e-Podatki, która będzie realizowała usługi elektroniczne inicjowane przez podatnika w portalu e-Deklaracje. Będzie to w pewnym sensie bardzo nowoczesny kanał komunikacji przedsiębiorcy (a docelowo każdego podatnika, płatnika i inkasenta), umożliwiający złożenie deklaracji podatkowych oraz podań do administracji skarbowej.

Elektroniczna przyszłość Fiskusa

Ze względu na swój innowacyjny charakter projekt e-Deklaracje przyczyni się do powstania zaawansowanych usług on-line dla praktycznie wszystkich podatników posiadających dostęp do Internetu w kontaktach z administracją skarbową. System e-Deklaracje oprócz realizowania swojej podstawowej funkcji jaką jest obowiązek podatkowy, przyczyni się w znaczący sposób do poprawie-

nia jakości kontaktów administracji z podatnikami oraz zapewni sprawniejszą wymianę informacji na linii podatek-urząd skarbowy. Dzięki systemowi e-Deklaracje możliwie będzie także przekazywanie spersonalizowanej informacji podatkowej dedykowanej właściwemu podatnikowi. Perspektywy dalszego rozwoju systemu o funkcje elektronicznych płatności, czy rozliczeń bezgotówkowych wrożą bardzo dobrze temu projektowi, który może się stać

najważniejszym projektem informatycznym w najnowszej historii informatyzacji naszego kraju.

Projekt ten ma także dodatkowe zalety w postaci ograniczenia zużycia papieru – od 50 do 100 ton rocznie, a co się z tym wiąże ograniczenia kosztów transportu i ilości spalin, a także ograniczenia zużycia w administracji tonerów i tuszy do drukarek.

Opracowano na podstawie danych z Ministerstwa Finansów

Tomasz Szetyński: *Dlaczego Ministerstwo Finansów zdecydowało się na przygotowanie i wdrożenie systemu „e-Deklaracje”?*

Grzegorz Fiuk, p.o. Dyrektor Departamentu ds. Informatyzacji Resortu, Ministerstwo Finansów:

Do podjęcia przez Ministerstwo Finansów inicjatywy uruchomienia projektu skłoniła przede wszystkim konieczność wsparcia przedsiębiorczości polegająca na dostarczeniu

usług świadczonych drogą elektroniczną. Kolejnym aspektem jest zapewnienie technicznych możliwości wykonania przez podatników, płatników i inkasentów ich ustawowych uprawnień do składania deklaracji podatkowych i podań drogą elektroniczną. Również spełnienie postanowień zapisanych w strategiach Rządu i zobowiązań przez niego podjętych wobec Komisji Europejskiej.

T. Sz.: *Czy system elektronicznych deklaracji podatkowych zastąpi tradycyjne deklaracje, czy będzie to tylko alternatywny sposób rozliczania dochodów?*

G. F.: Planowany system nie zastąpi tradycyjnego składania dokumentów elektronicznych. Podatnik poza niektórymi, wybranymi grupami podmiotów, nie będzie miał obowiązku stosowania komunikacji elektronicznej w kontaktach z administracją skarbową. Ordynacja podatkowa nakłada obowiązek komunikacji elektronicznej na podmioty obsługiwane przez wyspecjalizowane urzędy skarbowe i administrację. Dla pozostałych grup podatników nie ma obecnie takiego prawnego obowiązku.

T. Sz.: *Kiedy system będzie dostępny dla przedsiębiorców?*

G. F.: System zostanie w pierwszej kolejności udostępniony przedsiębiorcom, a następnie wszystkim obywatelom. Usługi wdrażane będą w następujących okresach: 16 sierpnia 2006 r. możliwe będzie składanie deklaracji oraz

innych dokumentów, uruchomiony zostanie portal dedykowany i informacja dedykowana, do 31 grudnia 2007 r. – pozostałe usługi (bez wydawania zaświadczeń i płatności elektronicznych).

T. Sz.: *Jaki jest koszt przygotowania i wdrożenia systemu i jakie oszczędności w przyszłości może z tego tytułu odnieść budżet państwa?*

G. F.: Łączny koszt stworzenia systemu (koszty kwalifikowane i niekwalifikowane brutto), na który składają się wszystkie elementy, wraz z kosztami zarządzania i usługami informacji i edukacji społecznej podatnika, ubezpieczenia, „hotelowania sprzętu” i wynagrodzenia wynosi 152.488 tys. zł. Koszty kwalifikowane brutto realizacji projektu wynoszą 140.156 tys. zł. Ministerstwo Finansów ubiega się o dofinansowanie projektu w wysokości 75 proc. kosztów kwalifikowanych, ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, pozostałe 25 proc. kosztów kwalifikowanych mają zostać pokryte z rezerwy celowej.

T. Sz.: *Czy nie macie Państwo obaw, że po wdrożeniu systemu zainteresowanie nim będzie niewielkie? – Podobnie jak w Belgii, gdzie korzysta z niego zaledwie 4 proc. Społeczeństwa, które w 80 proc. posiada dostęp do Internetu.*

G. F.: Początki zawsze są trudne i pewnie poza podmiotami zobowiązanymi do komunikacji elektronicznej w pierwszych latach ilość transakcji elektronicznych nie będzie oszalała, ale będzie systematycznie wzrastała. Doświadczenia innych krajów UE pokazują, że gdy rozwiązania są przyjazne i niezbyt skomplikowane technicznie po kilku latach w niektórych grupach zawodowych lub rodzajach podmiotów komunikacja elektroniczna jest przeważa nad metoda papierową. Ważna jest też edukacja i kompatybilność różnych usług elektronicznych świadczonych przez różne organy administracji publicznej i inne instytucje bądź podmioty gospodarcze aby dla każdego rodzaju usługi nie było konieczne choćby krótkie dedykowane szkolenie.